

*Áludjatok hát, Isten katonái,
aludjatok csak, boldog pihenők,
ringassanak szelíden, mint az álom,
idegen földek, távol temetők!*

GYULA NA FILEŽU RODIO SE JE 21.4.1895.
UGARSKI PISAC
GYULA SOMOGYVÁRY
ITT FÜLESEN SZÜLETETT 1895. ÁPRILIS 21-ÉN.
VITÉZ **SOMOGYVÁRY GYULA** GYULA DÉLÉ
MAGYAR ÍRÓ
HIER IN NIKITSCH
IST DER UNGARISCHE SCHRIFTSTELLER
GYULA SOMOGYVÁRY
AM 21. APRIL 1895 GEBOREN
1905

AZ I. VILÁGHÁBORÚ
EMLÉKEZTETŐI
POZSONY VÁRMEGYÉTŐL
VAS VÁRMEGYÉIG

Összeállította:
Bedécs Gyula
Trukáné Katona Zsuzsa

Lektor: Dr. Marossy Endre

Arculatterv: Gáspár Kata

A kötet szerzői:

Ács László tanár (Rábagyarmat), **Ács Pál** mérnök (Szombathely), **Dr. Andor Ferenc** jogász, a Vas Megyei Temetkezési Vállalat ny. igazgatója, **Balogh Péter** építész (Szombathely), **Barsi Ernő** néprajzkutató, **Dr. Bedécs Gyula** tanár (Győr-Szombathely), **Bódi Ottó** tanár (Sopron), **Csák Zsófia** helytörténész-muzeológus (Szombathely), **Horváth Győző** tanár (Farád), **Jankó Ferenc** történész (Sopron), **Keppel Csilla** történész-muzeológus (Szombathely), **Dr. Ferenczy Zoltán** kandidátus, egyetemi docens (Győr), **Kondicsné dr. Kovács Éva** tanár (Körmend), **Kürti Endre** mérnök (Gúta/Kolárovo), **Dr. Ernst Mihalkovits** történész (Récény/Ritzing), **Moravcsek Mária** tanár (Győr), **Perger Gyula** néprajzkutató-muzeológus (Győr), **Pölöskei Sándor** tanár (Kapuvár), **Thullner István** tanár-helytörténész (Mosonmagyaróvár), **Presinszky Lajos** helytörténész (Somorja/Samorin), **Szalay Balázs** tanár (Csorna), **Tóth Vilmos** történész (Győr), **Tóth Imre**, PhD, történész, egyetemi docens (Sopron), **Trukáné Katona Zsuzsa** tanár (Győr), **Dr. Varga József** tanár, főiskolai docens, **Varga László** tanár (Nagygyenyű/Velí Meder), **Dr. Winkler Gábor** építész, egyetemi tanár, az MTA doktora (Győr-Sopron)

A borító képei: *Emléktábla a fülesli (Nkitsch, Burgenland) Zichy-kastély bejáratán.*

A gútori (Hamuliakovo, Csallóköz) hősi szobor.

A hátsó borító képeit készítette Kürti Endre (Gúta/Kolárovo).

Tartalomjegyzék

Előszó helyett

Somlyó Zoltán: Halljátok a Földet!

Úton a háborúba

Bedécs Gyula: Az 1893-as Kőszeg-felsőpulyai hadgyakorlat az 1914 őszi galíciai háború tükrében

Horváth Győző: Boszniai Dallok

Keppel Csila: A szombathelyi 83. ezred búcsúja

Barsi Ernő – Horváth Győző: A katonaélet, ahogyan a rábaközi bakák megénekelték

Daplók, levelek, visszaemlékezések a galíciai harcokról

Bedécs Gyula – Pölöskei Sándor – Presinszky Lajos: Visszaemlékezések a polichnai csatára

Bedécs Gyula – Tarcsai Csaba: A csernovici csata a parancsnok és egy közkatona szemével

Orbán László: Az első világháború écsi emlékezete

A karsztos kövek között

D. Szakács Anita: A doberdói csaták ifjú Munczy Béla soproni cigányprímás frontnaplóiban

Megáradt a Piave

Dr. Varga József: A piavei átkelés Simon József naplójában

Kondicsné dr. Kovács Éva: A körmendi Hering János útja az olasz fogolytáborba

Ács László: A piavei ütközet Finta Sándor műveiben

„Nagy férfiak – bús végzetek”

Dr. Varga József: Finta Sándor életútja

Moravcsek Mária: „A hazáért mindenkor, mindenre kész vagyok”. Ittebei és eleméri Kiss József hadnagy, vadászrepülő

Moravcsek Mária: „Csak egy éjszakára”.

Szalay Balázs: Gyula diák a Tisztelt Házban

Trukáné Katona Zsuzsa: Somogyváry Gyula, költő a „sziklaárokban”

Trukáné Katona Zsuzsa: ... és Somlyó Zoltán miért?
Ferenczy Zoltán: A hátország mindennapjai Németh Károly, lébényi evangélikus lelkész naplójában
Varga József: Volt, aki visszajött, és volt, aki nem

Ami ránk maradt... Az emlékek feltárása és óvása

Somlyó Zoltán: 1917
Perger Gyula: A fegyverek megszelídültek
Keppel Csilla: Az I. világháború a szombathelyi Smidt Múzeumban

Vágyott otthon helyett hadifogolytábor

Varga László: A nagymegyeri hadifogolytábor és temető története
Ernst Mihalkovits: A sopronnyéki (Neckenmarkt) hadifogolytábor
Csák Zsófia: Az ostffyasszonyfai hadifogolytábor képekben

„Magas a kaszárnya...”

Winkler Gábor: A Frigyes laktanya Győr városképében
Balogh Péter: A szombathelyi 11-es huszárezred laktanyája

„Szemben az örökméccsel.” (Reményik Sándor)

Bedécs Gyula: Az emlékszobrok születése
Salamon Nándor: Rumi Rajki István katonaszobrai Vas megyében
Jankó Ferenc – Tóth Imre. A határmegvonás Ausztria és Magyarország között
Tóth Imre: A hűség és az emlékezés jelei Sopronban
Pölöskei Sándor: Kapuvár hősi emlékművének születése
Bedécs Gyula - Thullner István: Moson vármegye emlékszobrai
Bedécs Gyula – Tóth Vilmos. Győr első világháborús emlékjelei

Írástáblák üzenete a határokon túlról

Bedécs Gyula – Presinszky Lajos – Kürti Endre: Emlékművek a Csallóközben és a Mátyusföldön
Bedécs Gyula: Hősi emlékművek a Dráva és a Mura mentén

Most békén, csendben pihennek együtt

Andor Ferenc. Ostffyasszonyfa és Szombathely katonai sírkertjei
Bódi Ottó: A sopronbánfalvai hősi temető
Puskás Béla: Hősök emlékezete Kaposváron

Zárszó helyett

Somlyó Zoltán. Fáradt katona